

Юлія Сазонова,
аспірант

УДК 070: 796(09) (477.83/86)

Внутрішньожанрові типи інтерв'ю в спортивній клубній пресі (на прикладі журналу «Шахтёр»)

Проаналізовано жанр інтерв'ю на шпальтах журналу «Шахтёр», окреслено історію розвитку і місце цього жанру в спортивній пресі, досліджено типи інтерв'ю на шпальтах клубного видання, що репрезентують усі три жанрові парадигми, а також схарактеризовано модифікації всередині цих трьох типів, визначено причини, що зумовлюють перехід інтерв'ю в різні дискурси.

Ключові слова: інформаційне інтерв'ю, аналітичне інтерв'ю, художньо-публіцистичне інтерв'ю, інтенція, інтерв'юер, спортивна піарналістика.

Вступ. Однією з ознак бурхливого розвитку сучасної спортивної журналістики є поява поряд із спеціалізованою спортивною періодикою та спортивною «пресою в пресі» феномена клубних видань. Виникнення цього типу спортивної преси обумовлено тим, що нині у зв'язку з досягненнями українських футбольних клубів на міжнародній арені виникла необхідність у формуванні іміджу як команди загалом, так і окремих її гравців.

Народження спортивної піарналістики відбулося лише наприкінці ХХ ст.; першою ластівкою на цій ниві в Україні стала газета «Шахтёр», що виходила в 1997–2006 рр. У 2007 р. на інформаційному ринку її замінив журнал «Шахтёр», який редагує Р. Мармазов. Як зазначається в самому часописі, «журнал «Шахтёр» – найкращий спортивний журнал України 2007 і 2009 років і найкраще спортивне видання України 2008 року за версією Асоціації спортивних журналістів України». На сьогодні в нашій країні виходять уже п'ять спортивних піар-видань.

Аналіз контенту журналу «Шахтёр» показав, що в часописі збалансовано подано інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри [1]; але ця збалансованість багато в чому обумовлюється також внутрішньожанровими типами інтерв'ю, оскільки в кожному числі репрезентовано три-чотири матеріали в цьому жанрі.

Актуальність нашої розвідки зумовлюється недостатньою розробкою внутрішньожанрових типів інтерв'ю, зокрема його аналітичного та художньо-публіцистичного дискурсів, на шпальтах спортивної преси.

Мета статті – дослідити жанрові трансформації інтерв'ю на шпальтах журналу «Шахтёр» та визначити характерні ознаки кожного окресленого типу.

Жанр інтерв'ю розглядався у загальножурналістських працях І. Михайлина [2], О. Коновалової [3], З. Смелкової [4] як репрезентант інформаційного роду, О. Тертичного – як представник інформаційної та аналітичної жанрової парадигми [5], В. Сиченкова – як репрезентант художньо-публіцистичного дискурсу [6]. Місце, роль та види інтерв'ю у спортивній пресі досліджували В. Глод [7], В. Осінчук [8], С. Михайлов [9].

Інтерв'ю є одним із найважливіших жанрів спортивної журналістики. Як зазначає С. Михайлов, «особливо подобається спортивним журналістам такий жанр, як інтерв'ю. Але інтерв'ю як жанр налічує безліч видів і підвидів. Найбільш активно використовується інтерв'ю-діалог, де на питання журналіста відповідає інтерв'юювана особа. Однак існує ще інтерв'ю-монолог, колективне інтерв'ю, інтерв'ю-замальовка, інтерв'ю з коментарями, інтерв'ю-анкета. Спортивному журналісту, крім інтерв'ю-діалогу, найбільш доцільно використовувати інтерв'ю з коментарями та інтерв'ю-замальовку» [9, с. 82].

Становлення інтерв'ю в спортивній пресі ще триває, оскільки це порівняно молодий жанр. Наш аналіз засвідчив, що в 1920–1930-х рр. цей жанр ще не використовувався, а його замінювали матеріали в жанрі спогадів [1]. Як визначив В. Глод, інтерв'ю в спортивній пресі з'явилися лише наприкінці 1960-х рр., коли відбулася якісна трансформація спортивної преси; у цей час спостерігається більш глибоке проникнення журналіста в сутність подій, насичення змісту аналітичними й виражальними засобами публіцистики та еволюція багатьох жанрів. Дослідник наголосив, що інтерв'ю на початку 1970-х розвивається надзвичайно швидко, зазнає істотних змін, з'являються різні модифікації інтерв'ю: інтерв'ю-діалог, колективне, пряма лінія, інтерв'ю-анкета [1].

Проте ще тривалий час інтерв'ю посідає в спортивній пресі другорядне місце. Про це йдеться в дослідженні В. Осінчука, який подав статистику репрезентації жанрової парадигми спортивних публікацій на сторінках обласної преси 1970–1980-х рр. у відсотковому відношенні: замітка (70,5 %), звіт (16,7 %), стаття (6,1 %), нарис (1,9 %), розповідь (1,6 %), інтерв'ю (2,5 %) [8]. «Використання різноманітних жанрів, особливо нарисів, зарисовок, інтерв'ю, – зазначив В. Осінчук, – дозволило б більшою мірою викликати ефект присутності, що мотивовано як необхідністю всебічного відображення подій, так і врахуванням об'єкта дієвості... Недостатньо друкувалися й листи читачів, майже відсутні на сторінках газет при висвітленні фізкультурно-спортивних матеріалів *круглі столи, діалоги, дискусії, прес-конференції* тощо» (курсив наш. – Ю. С.) [8, с. 56].

Таким чином, інтерв'ю в українській спортивній пресі поширюється лише наприкінці 70-х р. ХХ ст. Порівняно пізня поява інтерв'ю була спільним явищем для журналістики різних країн. Приміром, зокрема, в американській періодиці інтерв'ю з'являється набагато пізніше за інші жанри. Це зауважує А. Оскерко: «До середини 1870-х років вислови інтерв'ююваних з'являлися в журналістських публікаціях лише у вигляді прямих цитат. Взятє у К. Маркса інтерв'ю Дж. Суінсона (1880) містило в собі лише кілька коротких прямих цитат з висловлювань автора «Капіталу». Однак у наступні десятиліття, століття інтерв'ю стає все більш популярним жанром журналістики США. У 1890-ті роки інтерв'ю було вже поширеним жанром у газетах Нью-Йорка. Журналісти часто інтерв'ювали політиків, брали інтерв'ю в Папи Римського, членів британського й німецького кабінету міністрів, іноземних візитерів. Наприкінці століття інтерв'ю починає поширюватися в Європі» [10]. Враховуючи, що журналістика США виникла наприкінці XVII та на початку XVIII ст. (це були бостонські газети «Паблік Оккарензіс» (1690) та «Бостон Ньюслеттер» (1704)), появу інтерв'ю лише наприкінці XIX ст. слід вважати достатньо пізньою.

Більшість сучасних учених, зокрема О. Коновалова [3], І. Михайлин [2], З. Смелкова [8], зараховують інтерв'ю до інформаційних жанрів, але цей жанр не можна обмежити лише інформаційними функціями, оскільки він має набагато більший потенціал, ширші можливості, ніж звичайне інформування. Це, зокрема, виявляється вже в самій класифікації інтерв'ю, яке, наприклад, З. Смелкова поділяє на такі види: інформативні, експертні, проблемні, інтерв'ю-знайомства, колективні (прес-конференція та бліц-інтерв'ю), інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-думка, інтерв'ю-замальовка [4].

Набагато ближчий до розкриття феномена інтерв'ю О. Тертичний [5], який зараховує інтерв'ю до аналітичної парадигми. Дослідник виокремлює інформаційне та аналітичне інтерв'ю, але, подавши доволі розгалужену типологію художньо-публіцистичних жанрів, не вклучає до неї інтерв'ю. Особливу цінність становить дослідження В. Сиченкова «Интервью-портрет как тип коммуникации» [6], де інтерв'ю розглядається саме серед художньо-публіцистичних жанрів.

Журнал «Шахтёр» подає цікаві матеріали для спостереження за еволюцією інтерв'ю від інформаційної до аналітичної та художньо-публіцистичної парадигм. Отже, розгляньмо внутрішньожанрові типи інтерв'ю на прикладі цього часопису.

Інформаційне інтерв'ю. У виданні трапляються кілька модифікацій інтерв'ю: фрагментарне, колективне, інтерв'ю-полілог, інтерв'ю-діалог.

У фрагментарному інтерв'ю відсутні запитання журналіста, а подаються лише відповіді діяча з попереднім визначенням теми питання. Цей тип споріднений з інтерв'ю-монологом, оскільки не містить конкретних детальних запитань, а лише вказівку на загальний напрям розмови. «Інтерв'ю-монолог не передбачає конкретних детальних питань, – вказує О. Коновалова, – автор лише позначає загальний напрямок розмови, кваліфікованого пояснення, повідомлення оцінок державного діяча, підприємця і т. д., посиляючись на інтереси читачів» [3, с. 72–73]. Прикладом фрагментарного інтерв'ю є матеріал «75 лет “Шахтёру”: как это будет» (Шахтёр. – 2011. – № 3), де містяться висловлювання С. Палкіна на певні теми: про алею слави, про друкування книг, про футбольні табори, про поєдинок ветеранів, про гранд-шоу тощо.

Привертає увагу різновид колективного інтерв'ю, який лише зрідка траплявся в спортивних ЗМІ у радянський час, про що зазначив В. Глод: «Практикуються колективні інтерв'ю, в яких присутній і читач. Газета «Физкультурник Белоруссии», наприклад, надрукувала інтерв'ю з найкращим футболістом республіки 1984 року Сергієм Алейниковим. Воно готувалось у три етапи. Спочатку редакція провела конкурс, визначивши за результатами читацького опитування футболіста року. Потім, оприлюднивши ім'я найсильнішого, газета запропонувала читачам надіслати до редакції запитання для Алейникова. На третьому етапі газета надрукувала колективне інтерв'ю своїх читачів з футболістом» [7, с. 14]. Відтоді колективне інтерв'ю позбулося маргінального статусу й стало традиційним у сучасній спортивній журналістиці.

Колективне інтерв'ю складається із запитань читачів (при цьому кожний із них ставить два-три питання) і відповідей героя. Для прикладу візьмемо матеріал під назвою «Фернандиño: “Когда проигрываем, хочу умереть”» (Шахтёр. – 2010. – № 9), який має таку форму (подаємо скорочений варіант із збереженням початку та кінцівки): «Вадим Шеховцов, Новоайдар: “Який твій найбільш пам'ятний гол?”» (відповідь футболіста); «Сергій Ватулін, Світлодарськ: “Кого з суперників ти б хотів бачити в групі Ліги чемпіонів?”» (відповідь); «Дамір Сяїтов, Антрацит: “Хто твій найкращий друг в “Шахтарі”?”» (відповідь), “Хто був твій улюблений гравець в дитинстві?”» (відповідь), “Які страви української кухні тобі подобаються?”» (відповідь); «Костянтин Апаліков, Брянка: “Чи вважаєш ти вже Україну своїм другим домом і чи сумуєш за Бразилією?”» (відповідь); «Андрій Назаркевич, Львів: “Яке місце у твоєму житті займає віра в Бога?”» (відповідь); «Олексій Шульженко, Северодонецьк: “Яким ти бачиш

своє життя через 5 років?» (відповідь); «Джафар Джафаров, Єнакієве: “Що ти відчуваєш, коли команда програє або грає ввічю?”» (відповідь). У такий самий спосіб структуроване колективне інтерв'ю «Дарио Срна: “Если б не футбол, был бы официантом”» (Шахтёр. – 2010. – № 10) та багато інших матеріалів.

Колективне інтерв'ю виконує полісемантичні, багатоаспектні функції. *По-перше*, демонструє широке коло вболівальників команди, які розсіяні по всій Україні. *По-друге*, дає змогу читачеві виступити в ролі журналіста. Вагома й та обставина, що разом з прізвисьмом читача подається й назва міста, а це створює ефект колективізму, дає можливість сприймати питання як акт публічної (навіть масової) комунікації, оскільки аудиторія міста, з якого читач надіслав запитання, відчуває свою причетність до створення цього інтерв'ю.

Розгляд значної кількості колективних інтерв'ю журналу «Шахтёр» дає підстави визначити провідні ознаки цього жанру: колективізм створення; різноманітність питань, які не об'єднані інформаційним приводом чи конкретною темою; журналіст для реципієнта зовнішньо не присутній у розмові, оскільки неначе делегує свої повноваження читачам. Але це не означає, що його усунуто з матеріалу. Навпаки, він залишається повноцінним автором такого інтерв'ю, виступаючи модератором, відбираючи найцікавіші, найбільш оригінальні питання з листів, визначаючи структуру інтерв'ю (початок, середину та кінцівку), напрям розмови, основні повороти теми, найбільш вдалий хремотонізм для матеріалу тощо.

Аналітичне інтерв'ю. Серед аналітичних інтерв'ю в журналі найчастіше трапляються інтерв'ю-діалоги та інтерв'ю-полілоги (своєрідна форма бесіди, в якій задіяний один журналіст і два-три респонденти). «Те, до якої групи жанрів можна зарахувати конкретне інтерв'ю – інформаційних або аналітичних, залежить вже від змісту тексту, викладеного у формі інтерв'ю, – підкреслив О. Тертичний. – Якщо інформаційне інтерв'ю несе в собі лише повідомлення про факт, відповідаючи на питання: Хто? Що? Де? Коли?, то аналітичне інтерв'ю, крім того, містить і аналіз факту, відповідаючи при цьому на питання: Чому? Яким чином? Що це означає? і т. д. Роль автора аналітичного інтерв'ю полягає насамперед у тому, що своїми питаннями він задає насамперед напрямок аналізу, який зазвичай здійснює сам інтерв'юваний» [5, с. 64].

В інтерв'ю, репрезентованих у виданні, питання найчастіше формулюються таким чином, що вимагають висвітлення вузлових аспектів явища, події. Наприклад, в інтерв'ю «Вауа сон, Дима!» (Шахтёр. – 2010. – № 8) журналіст ставить Д. Чигринському такі запитання:

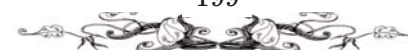
«Якщо порівнювати «Барселону» з «Шахтарем», то що ти можеш сказати про особливості цих команд?» (відповідь футболіста); «Барселона – це більше, ніж клуб?» (відповідь); «В один з візитів «Барселони» до Донецька на матч Ліги чемпіонів поцікавився у тодішнього президента Лапорти, що станеться швидше – у Барселоні добудують собор Гауді (будується з 1882 року. – Ю. С.) або «Шахтар» виграє Лігу чемпіонів? Лапорта сказав, що це трапиться приблизно одночасно. А як ти вважаєш?» (відповідь) тощо. Отже, своїми питаннями журналіст надає інтерв'ю аналітичного характеру.

У такий спосіб розгортається аналітичне інтерв'ю на тему суддівства «Мишель Вотро: “Мы потеряли больших личностей”» (Шахтёр. – 2010. – № 11), де ставляться такі питання: «Пане Вотро, дуже часто після невдалої гри команди звинувачують суддю. У всякому разі це дуже в традиціях українського футболу...» (відповідь); «Час іде, а що змінюється у футболі?» (відповідь); «Що ж найважливіше в суддівському ремеслі?» (відповідь); «Чи існують типові національні особливості суддів? Наприклад, чим відрізняється італійська школа від французької?» (відповідь); «Отже, доведеться відмовитися від поняття “суддівська школа”»? (відповідь).

Таким чином, журналіст надає інтерв'ю аналітичного характеру. Розглянуті публікації містять аналіз факту, відповідаючи на питання: Чому? Яким чином? Що це означає? тощо. Журналіст своїми запитаннями визначає напрям аналізу, який здійснюють співрозмовники (Д. Чигринський, М. Вотро).

Аналітичні інтерв'ю передбачають виклад особою своїх поглядів, уявлень, думок про предмет бесіди, а отже, і надання читачам таких знань, які дають змогу виявити причинно-наслідкові зв'язки обговорюваної події, зробити певні оцінки, здійснити прогноз розвитку події, аргументувати певну позицію. Зміст інтерв'ю насичується аналізом дійсності, що й дає підстави зарахувати його до аналітичних жанрів. Аналітичні інтерв'ю з'являються щодва-три місяці, оскільки виникає потреба прокоментувати, як минули ці місяці для команди, наскільки вони були продуктивними, які були прорахунки, чого вдалося досягти, які цілі ставляться перед клубом та ін.

Художньо-публіцистичне (портретне) інтерв'ю. Міжрідова й міжрідова природа інтерв'ю зумовлює його репрезентацію й серед художньо-публіцистичних жанрів. Найбільш виразно художньо-публіцистичні особливості виявляються в портретному інтерв'ю. В. Сиченков у праці «Интервью-портрет как тип коммуникации» визначив характерні особливості портретного інтерв'ю та створив його універсальну модель, до якої включив такі компоненти: герой – формат – ЗМІ –

періодичність – документальна основа – автопортрет – драматизм [6]. Спорідненими з портретним інтерв'ю є інтерв'ю-замальовка та інтерв'ю-розповідь, в яких подається силуетний портрет людини.

Головний акцент у портретних інтерв'ю журналу «Шахтёр» робиться на психологічній функції. Інтерв'юер ставить перед собою мету за допомогою довірливої бесіди розкрити образ головного героя, його особистість. Журналіст ретельно продумує питання і ставить їх таким чином, що герой сам розкриває себе, свій характер, малюючи свій автопортрет, реконструюючи своє життя. Цей автопортрет є не силуетним, як в інтерв'ю-замальовках, а деталізованим, всеохопним, багатограним. У певному сенсі портретне інтерв'ю виступає скомпресованою формою портретного нарису, оскільки виконує всі його функції й має характерні ознаки цього жанру: героя, документальну основу, драматизм. Як і в нарисі, предметом портретного інтерв'ю є не стільки результат людської діяльності, скільки сам процес діяльності і людина як суб'єкт дії. Метою портретного інтерв'ю, як і портретного нарису, є розкриття характеру героя, тому автор намагається за допомогою власних питань і відповідей героя простежити обставини життя особи, зрозуміти мотиви вчинків, розкрити глибинні особистісні риси людини (психологію, характер), а також соціальний смисл його діяльності, зобразити героя не лише як спортсмена, але й як людину (друга, сина, чоловіка, батька), проникнути в його внутрішній світ, сформувати в реципієнтів його цілісний образ.

Усебічне розкриття характеру інтерв'ююваного відбувається в портретному інтерв'ю «Строго с шиком» (Шахтёр. – 2010. – № 11), яке провела журналіст Є. Кузичова з футболістом Разваном Рацем. Подамо деякі фрагменти з цього інтерв'ю: «Разван Рац завжди у доброму гуморі. Ти хоч колись сердився?» (відповідь); «А якщо під гарячу руку когось образив, потім вибачаєшся?» (відповідь); «Дивлячись на тебе, насилу віриться, що ти вмієш тільки грати у футбол. Напевно є ще таланти?» (відповідь); «Ти у нас хлопець без комплексів. Але має бути хоч щось таке, чого ти ніколи не зробиш?» (відповідь).

Інтерв'юер повністю розкриває характер свого героя, точніше спонукає його до саморозкриття, що стає можливим завдяки правильним запитанням. Зокрема, визначилися такі риси героя, як сангвінічний тип темпераменту, сором'язливість («Ніколи не користувався своїми зв'язками») і водночас франтівство, доброзичливість, щедрість (коли Разван відповідає на питання, чи хоче він спустити весь свій одяг з аукціону: «Ні, я краще просто роздам. Я частину речей вже віддав – друзям, які не мають можливості купувати такий дорогий одяг»), відданість клубу («Я ніколи не хотів їхати з Донецька

і не збираюся цього робити») та Батьківщині (на питання журналіста, ким себе відчуває гравець після багатьох років життя в Україні: румуном чи українцем, то футболіст відповідає, що, звісно, румуном), самокритичність, сором'язливість («Мені соромно, коли ми погано граємо і коли я ображаю мою дружину»), дотримання свого слова («Якщо посперечався на щось, то завжди тримаю слово»), а також риси характеру, які йому не подобаються в людях: обман, лицемірство, нещирість, пихатість («Не подобається, коли обманюють, вчиняють нечесно. А в чоловіках ще дуже не люблю, коли вони зверхні, пихаті»). Герой розкривається не лише як футболіст, але й як людина, що має певні вподобання, схильності ще до якихось професій (зокрема до професії кухаря).

Отже, розглянутий нами матеріал має всі ознаки портретного інтерв'ю, оскільки в ньому репрезентується цілісний, багатограний портрет героя. Причому таке портретне інтерв'ю зазвичай доповнюється коментарями журналіста, які ілюструють ті чи ті риси характеру героя, зокрема, в аналізованому нами тексті бачимо такі коментарі: «Ось уже багато років Рац допомагає дитячому будинку в Макіївці» (співчуття, любов до дітей); «У лютому 2009 року перед матчем «Шахтаря» з «Тоттенхемом» Рац зробив пророцтво: “Між іншим, я думаю, що в цьому році наша команда дійде до фіналу Кубка УЄФА”» (гарна інтуїція, певною мірою віщунство).

Ще більше жанру портретного нарису відповідає публікація журналіста В. Соколова під назвою «Дуглас Коста: “Одной левой”» (Шахтёр. – 2011. – № 1), оскільки в ній, крім біографічної довідки (бліц-портрета), яка доповнює інтерв'ю й містить відомості про найвизначніші факти з життя спортсмена, міститься розгорнутий лід, в якому автор подає характеристику футболіста: «Коли бачиш реактивного Дугласа Косту на полі, думаєш тільки про одне: якщо ним серйозно зацікавиться славнозвісний НДІ цитології і генетики, проблема двигуна для далеких космічних перельотів буде вирішена. Але прийшовши на інтерв'ю, Дуглас змінюється: тепер це зібраний, серйозний молодий чоловік...». З цього інтерв'ю повністю вимальовується портрет спортсмена, який автор розкриває за допомогою таких запитань: «Дуглас, звідки в тебе такі супершвидкість і ривок, якими ти всіх в Україні вже замучив?» (відповідь); «Це козирі, а слабкі сторони у тебе є?» (відповідь); «Коли ти на полі, здається, що м'яч відібрати можна лише через твій труп. У житті ти такий же войовничий?» (відповідь); «А чим займаєшся, окрім футболу? Інші види спорту цікавлять, кіно, музика?» (відповідь); «Як сім'я реагує на твої успіхи-невдачі?» (відповідь); «Ти в цьому сезоні погодився ввійти у дорослу збірну Бразилії. Мрія збулася?» (відповідь).

Таким чином, за допомогою правильно сформульованих питань, довірливої бесіди і щирих відповідей вимальовуються й негативні риси характеру героя: пихатість, зарозумілість, хвалькуватість (на питання, чи є в нього недоліки, герой відповідає: «Моя ліва нога дійсно краща за праву. Проте я однією лівою можу зробити те, чого інші і двома не зможуть», а на питання, у кого він навчався, з кого брав приклад, читаємо таку відповідь: «Моя техніка – це моя техніка»), жадібність до грошей (на питання, чи важко було йому переїжджати до Європи, футболіст відповідає: «Це мрія – грати в Європі, вигравати титули. Ну, і фінансове питання теж вельми важливе»), а також здатність швидко до всього адаптуватися (відповідаючи на питання про своє хобі, Коста зазначає: «На ковзанах вчуся кататися», що є незвичним для бразильця), почуття гумору («Хочу пробитися у фінал Ліги чемпіонів і там <...> зіграти з «Чорноморцем» (команда з чемпіонату України)), врівноваженість («Не люблю конфліктів, намагаюся триматися від бійок подалі»), співчуття, захист слабких («Якщо потрібно буде когось захистити, заступитися за слабого, то я готовий!»), впертість, працьовитість (виявляється через слова журналіста: «Коли ти на полі, здається, що м'яч відібрати можна лише через твій труп»), патріотизм («Моя головна мрія – зіграти за свою національну збірну на чемпіонаті світу – 2014», «Попросив у Діда Мороза, щоб я повернувся в збірну і загравав там») тощо. Отже, за допомогою портретного інтерв'ю вимальовується деталізований портрет героя, що розкриває футболіста у різних іпостасях, виявляє риси його характеру, його ставлення до родини, до Батьківщини тощо.

Портретні інтерв'ю трапляються в кожному числі, причому це не лише портретні інтерв'ю-діалоги, але й інтерв'ю-полілоги (один журналіст та два й більше респондентів), зокрема, таким є матеріал В. Соколова під назвою «Вілліан: “Воздушный змей”» (Шахтёр. – 2011. – № 4). Це інтерв'ю з футболістом «Шахтаря» Вілліаном та його дружиною Ванессою. Портрет футболіста змальовано набагато виразніше, детальніше, оскільки він створений за допомогою не лише прийомів самохарактеристики героя, а й слів дружини, яка розповідає про Вілліана як про людину, чоловіка.

Це портретне інтерв'ю доповнюється біографічною довідкою (бліц-портретом) та авторською характеристикою, поданою в ліді з використанням багатьох тропів (метафор, епітетів), які передають почуття захоплення футболістом: «Вілліан у свої 22 – один з лідерів чвертьфіналіста Ліги чемпіонів, і коли Прем'єр-ліга за підсумками сезону буде роздавати слонів, навряд чи вона забуде про «десятку» «Шахтаря». Надто вже яскраво грає в цьому сезоні нестримний бразиль-

ський вінгер. Іноді здається, що він не біжить – пурхає по футбольному полю, так легко йому даються ривки, обведення і розкішні голи. Який Вілліан у грі, ми знаємо – паморочить голови правим захисникам, робить сумними воротарів... Який він чоловік, співак і у скільки мільйонів себе оцінює – зараз з'ясуємо...». У цьому портретному інтерв'ю журналіст розкриває героя як спортсмена, співака, сина, чоловіка за допомогою правильно підібраних запитань, встановлення психологічного контакту із співбесідниками. Загалом інтерв'ю-полілоги трапляються на шпальтах журналу доволі часто.

Висновки. Отже, інтерв'ю є амбівалентним, міжродовим жанром, який наділений іманентними можливостями репрезентації в інформаційній, аналітичній та художньо-публіцистичній парадигмі. Метаморфози цього жанру безпосередньо залежать від комунікативної інтенції журналіста, яка може мати три вектори: 1) отримання новинної інформації про подію чи звичайне з'ясування фактів особистого життя (інформаційне інтерв'ю); 2) проведення аналізу якихось явищ спортсменом, спонукання співрозмовника до викладу ним оцінок, знань, уявлень, думок, прогнозів щодо обговорюваної проблеми (аналітичне інтерв'ю); 3) змалювання портрету за допомогою самохарактеристик героя, що дає можливість проникнути у його внутрішній світ, зрозуміти мотиви вчинків, розкрити глибинні особистісні риси героя (психологію, характер), а також висвітлити соціальне призначення його діяльності; залучення до такого інтерв'ю третіх осіб дає можливість детальніше репрезентувати спортсмена в інших іпостасях: як чоловіка, сина, батька, друга (художньо-публіцистичне, портретне інтерв'ю). Таким чином, феномен інтерв'ю полягає в тому, що маючи традиційну композицію, воно є універсальним жанром, репрезентованим в усіх трьох родах журналістики. У нашому дослідженні актуалізується використання в сучасній пресі аналітичного та художньо-публіцистичного типів інтерв'ю, а також дедалі активніше звернення до колективного інтерв'ю.

1. Сазонова Ю. Система спортивної преси в Україні: особливості становлення та сучасне функціонування : магістерська робота / Ю. Сазонова. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 174 с.

2. Михайлин І. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Вид. 5-е доп. і поліпш. – К. : ЦУЛ, 2011. – 496 с.

3. Коновалова О. Основи журналістики : учеб. пособ. / О. Коновалова. – М. : ИКЦ «МарТ», 2005. – 272 с.

4. Смелкова З. Риторические основы журналистики. Работа над жанрами газеты : учеб. пособ. / З. Смелкова. – 4-е изд., испр. – М. : Наука, 2006. – 320 с.

5. Тертыйный А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. / А. Тертыйный. – М. : Аспект-Пресс, 2002. – 320 с.

6. *Сыченков В.* Интервью-портрет как тип коммуникации (на материале российских печатных еженедельников 1985–1996 гг.) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.10 / Сыченков Владимир Владимирович. – Казань, 2007. – 19 с.

7. *Глод В.* Информационные жанры в современной спортивной журналистике : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.10 / Глод Владимир Иванович. – К., 1988. – 20 с.

8. *Осіничук В.* Пропаганда фізичної культури і спорту : навч.-метод. посіб. / В. Осіничук. – К., 1993. – 80 с.

9. *Михайлов С.* Спортивная журналистика : учеб. пособ. / С. Михайлов, А. Мостов. – С.Пб. : Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 224 с.

10. *Оскерко А.* Возникновение жанра интервью: от истоков к современности [Электронный ресурс] / А. Оскерко. – URL: lib.convdocs.org/docs/index-52738.html.

Подано до редакції 25. 10. 2013 р.

Sazonova Yuliya.

Genre types of interview in the sports club media (the case of the magazine “Shakhter”).

It is analyzed the genre of interview in the magazine “Shakhter”) and outlined the history of development and place of this genre in the sports press; it is explored the types of interviews in the pages of club editions which represent all three genre paradigm, as well as it is described the modifications within these three types; it is identified the reasons which cause transformation of the interviews into different discourses.

Keywords: informational interview, analytical interviews, artistic and journalistic interview, intention, interviewer, sports journalism/PR journalism.

Сазонова Юлия.

Внутрижанровые типы интервью в спортивной клубной прессе (на примере журнала “Шахтёр”).

Проанализирован жанр интервью на страницах журнала «Шахтёр», показана история развития и место этого жанра в спортивной прессе, исследованы виды интервью на страницах клубного издания, представляющие все три жанровые парадигмы, а также охарактеризованы модификации внутри этих трёх типов, определены причины, обуславливающие переход интервью в разные дискурсы.

Ключевые слова: информационное интервью, аналитическое интервью, художественно-публицистическое интервью, интенция, интервьюер, спортивная журналистика.

